

STANOVISKO K POSTUPU ÚOHS PO UPLYNUTÍ TRANSPOZIČNÍ LHŮTY

Dne 17. dubna 2019 byla přijata směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/633 o nekalých obchodních praktikách mezi podniky v zemědělském a potravinovém řetězci (dále jen „**Směrnice**“), jejímž primárním účelem je přijetí minimálního unijního standardu ochrany proti nekalým obchodním praktikám mezi podniky v zemědělském a potravinovém řetězci. Cílem Směrnice je poskytnout ochranu zemědělským výrobcům, fyzickým a právnickým osobám, které dodávají zemědělské produkty a potravinářské výrobky, včetně organizací producentů a jejich sdružení (družstva), a to s akcentem na malé a střední podniky¹. Ve Směrnici obsažená *minimální² harmonizace* umožňuje členským státům, aby ponechaly v platnosti nebo přijaly vnitrostátní pravidla, která jsou přísnější, resp. jdou nad rámec Směrnice při splnění principu *přiměřenosti*.

Česká republika má svou vnitrostátní regulaci nekalých obchodních praktik, vztahující se k subjektům působícím v potravinovém řetězci, upravenou v zákoně č. 395/2009 Sb., o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů a jejím zneužití (dále jen „**ZVTS**“).

Podle Směrnice jsou členské státy povinny přijmout a zveřejnit právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu se Směrnicí do 1. 5. 2021 s tím, že tyto předpisy budou použity nejpozději od 1. 11. 2021³. Garantem implementačních prací spojených s provedením Směrnice do právního řádu ČR je Ministerstvo zemědělství. K včasnému provedení Směrnice do právního řádu ČR zatím nedošlo.

Po uplynutí implementační lhůty Úřad vykládá ZVTS za použití výkladových metod ve světle znění a účelu Směrnice tak, aby bylo dosaženo výsledku, který tato Směrnice sleduje. Aplikace ZVTS by tak neměla vést k ohrožení dosažení cíle sledovaného Směrnicí. Cílem Směrnice je stanovení minimálního unijního standardu k eliminování zjevně nekalých obchodních praktik. Směrnice tedy udává jakési minimum regulace, které má zákonodárce při její transpozici do vnitrostátní právní úpravy obsáhnout. V bodu 1, 39 a 40 recitálu Směrnice je pak výslovně uvedeno, že se jedná o minimální standard ochrany, přičemž členské státy mohou ponechat v platnosti nebo zavést přísnější vnitrostátní pravidla zajišťující vyšší úroveň ochrany proti nekalým obchodním praktikám, nebo i pravidla, která do oblasti působnosti Směrnice nespádají, a to za podmínky, že jsou tato pravidla přiměřená. Pravidla tak mohou překračovat rámec Směrnice například pokud jde o velikost odběratelů a dodavatelů, ochranu odběratelů, rozsah produktů a služeb nebo formu či obsahové náležitosti

¹ Srov. recitál č. 7, 9, 10 Směrnice.

² Srov. recitál č. 1, 39, 40, 44 a čl. 1 a 9 Směrnice.

³ Srov. čl. 13 odst. 1 Směrnice.

smluv. Rovněž lze překročit rámec zakázaných nekalých obchodních praktik z hlediska jejich počtu a druhu, neboť seznam zakázaných nekalých obchodních praktik uvedený ve Směrnici je dle čl. 1 Směrnice minimální.

K otázce posuzování významné tržní síly vůči velkým dodavatelům, tj. dodavatelům, u kterých je zřejmé, že dosahovali ročního obrátu vyššího jak 350 mil. EUR za celé období, kdy by bylo s přihlédnutím k okolnostem daného případu možné uvažovat o zneužití významné tržní síly ze strany příslušného odběratele, Úřad uplatňuje princip, podle kterého nezohledňuje jednání odběratele s významnou tržní silou vůči těmto jeho dodavatelům.

K otázce formálních a obsahových náležitostí smluv uzavíraných mezi odběratelem s významnou tržní silou a jeho dodavateli (včetně velkých dodavatelů), které jsou vyžadovány § 3a ZVTS, Úřad uvádí následující. Smyslem tohoto ustanovení je mj. zamezení zneužívání významné tržní síly a zajištění schopnosti prokázání protiprávního jednání ve správním řízení; mezi cíle, které toto ustanovení sleduje, tak patří také eliminace nekalých obchodních praktik, o kterých hovoří Směrnice. Povinnost dodržovat toto ustanovení i po uplynutí transpoziční lhůty Směrnice ve vztahu ke všem, tedy i k velkým dodavatelům však sleduje i jiné cíle. Jeho dodržování slouží k zajištění vyšší transparentnosti a posílení právní jistoty ve smluvních vztazích mezi odběrateli s významnou tržní silou a jejich dodavateli. Rovněž nelze opomenout, že dodržování tohoto ustanovení významnou měrou napomáhá Úřadu při provádění sektorových šetření dle § 5a ZVTS, kdy pro učinění komplexního a fundovaného zjištění o trhu a obecně o vztazích mezi dodavateli a jejich odběrateli, je třeba učinit zjištění vztahující se ke všem dodavatelům. Z uvedených důvodů a s přihlédnutím k tomu, že Směrnice zajišťuje pouze minimální standard ochrany, má Úřad za to, že je namístě, aby § 3a ZVTS byl obecně dodržován i po uplynutí transpoziční lhůty Směrnice.

V Brně, dne 15. 12. 2021